

СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ

Семенчук Н. О.

В статті досліджено питання суб'єктного складу публічно-правових спорів у сфері містобудування. Вказано, що питання судового захисту прав, свобод та інтересів осіб, які порушено рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єктами владних повноважень на сучасному етапі набуває особливого значення, оскільки суб'єкт владних повноважень є обов'язковою стороною публічно-правового спору. Сучасна практика розгляду публічно-правових спорів у сфері містобудування в Україні свідчать про актуальність дослідження проблем оскарження результатів рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у досліджуваній сфері та вимагає ґрунтовного аналізу суб'єктного складу та процесуальних строків.

Зазначено, що врегулювання публічно-правових спорів у сфері містобудування належить до юрисдикції адміністративних судів. Юрисдикція адміністративних судів поширюється на публічно-правові спори у сфері містобудування, зокрема спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності. Так, під час розгляду адміністративних справ суд має встановити, чи підпадає спір у сфері містобудування під юрисдикцію адміністративного суду та чи підсудний спір адміністративному суду. У зв'язку з цим позитивним визначення поняття «суб'єкта владних повноважень» у межах саме КАС України, є оптимальним. Традиційно найбільш поширеною є класифікація органів виконавчої влади, яка складається з таких рівнів: Кабінет Міністрів України - вищий орган у системі органів виконавчої влади; центральні органи виконавчої влади - міністерства, державні служби, державні інспекції, державні агентства, центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом; місцеві органи виконавчої влади - місцеві державні адміністрації та територіальні органи центральних органів виконавчої влади.

Ключові слова: публічно-правовий спір, сфера містобудування, суб'єкт владних повноважень, адміністративне судочинство.

Semenchuk N. O. Subject composition of public legal disputes in the field of urban planning

The article examines the issue of the subjective composition of public law disputes in the field of urban planning. The author notes that the issue of judicial protection of rights, freedoms and interests of persons violated by decisions, actions or omissions of public authorities is of particular importance at the present stage, since a public authority is a mandatory party to a public law dispute. The current practice of consideration of public law disputes in the field of urban planning in Ukraine demonstrates the relevance of studying the issues of appealing against the results of decisions, actions or omissions of public authorities in the area under study and requires a thorough analysis of the subject matter and procedural terms.

It is noted that the settlement of public law disputes in the field of urban development falls within the jurisdiction of administrative courts. The jurisdiction of administrative courts extends to public law disputes in the field of urban development, including disputes of individuals or legal entities with a public authority regarding appeals against its decisions, actions or inaction. Thus, when considering administrative cases, the court must determine whether the dispute in the field of urban development falls within the jurisdiction of the administrative court and whether the administrative court has jurisdiction over the dispute. In this regard, it is optimal to define the concept of "public authority" positively within the CAP of Ukraine. Traditionally, the most common classification of executive authorities is the following levels: The Cabinet of Ministers of Ukraine - the supreme body in the system of executive authorities; central executive authorities - ministries, public services, state inspections, state agencies, central executive authorities with a special status; local executive authorities - local state administrations and territorial bodies of central executive authorities.

Key words: public law dispute, urban planning, public authority, administrative proceedings.

Постановка проблеми. Питання судового захисту прав, свобод та інтересів осіб, які порушено рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єктами владних повноважень на сучасному етапі набуває особливого значення, оскільки суб'єкт

владних повноважень є обов'язковою стороною публічно-правового спору.

Сучасна практика розгляду публічно-правових спорів у сфері містобудування в Україні свідчать про актуальність дослідження проблем оскарження результатів рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у досліджуваній сфері та вимагає ґрунтовного аналізу суб'єктного складу та процесуальних строків.

Метою статті є аналіз суб'єктного складу публічно-правових спорів у сфері містобудування.

Стан наукової розробки. Проблематика визначення суб'єктного складу публічно-правових спорів у сфері містобудування тривалий час досліджувалося вченими, а саме: В.Б. Авер'яновим, Н.О. Армаш, Л.Р. Білою-Тіуною, Т.І. Білоус-Осінь, В.М. Бевзенко, Ю.П. Битяком, І.П. Голосніченко, О.М. Гуміним, В.В. Кобзар, С.В. Ківаловим, В.К. Колпаковим, О.І. Лавреновою, Р.С. Мельником, А.В. Малько, О.М. Музичук, Н.М. Олефіренко, О.П. Хамходерою та ін.

Варто зазначити, що врегулювання публічно-правових спорів у сфері містобудування належить до юрисдикції адміністративних судів. Юрисдикція адміністративних судів поширюється на публічно-правові спори у сфері містобудування, зокрема спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності. Так, під час розгляду адміністративних справ суд має встановити, чи підпадає спір у сфері містобудування під юрисдикцію адміністративного суду та чи підсудний спір адміністративному суду. У зв'язку з цим позитивним визначення поняття «суб'єкта владних повноважень» у межах саме КАС України, є оптимальним.

Зокрема КАС ВС у Постанові від 10 вересня 2021 року при розгляді справи № 766/20776/17 зазначив, що публічно-правовий спір має особливий суб'єктний склад. Участь суб'єкта владних повноважень є обов'язковою ознакою для того, щоб класифікувати спір як публічно-правовий. Проте сама собою участь у спорі суб'єкта владних повноважень не дає підстав ототожнювати спір з публічно-правовим та відносити його до справ адміністративної юрисдикції. Крім того ужитий у цій процесуальній нормі термін «суб'єкт владних повноважень» означає орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхню посадову чи службову особу, інший суб'єкт при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень (пункт 7 частини

першої статті 3 Кодексу адміністративного судочинства України) [1].

Отже, невід'ємною ознакою держави є суб'єкти владних повноважень, які виконують свої функції на професійній основі. Статтею 19 Кодексу адміністративного судочинства України закріплено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Чинний КАС України, суб'єктом владних повноважень розуміє, як орган державної влади (у тому числі без статусу юридичної особи), орган місцевого самоврядування, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг.

У наукових колах немає єдиного підходу до визначення поняття суб'єкта владних повноважень. Зокрема, досліджуючи поняття «суб'єкта владних повноважень» у межах КАС України окремі вчені звертають увагу саме на види можливих суб'єктів, проте, акцентують на розмежуванні та необхідності законодавчого визначення понять службова та посадова особа, задля уникнення неоднозначності та різного тлумачення дефініцій [2, с. 19-23].

Інші дослідники вказують на окремі частини «суб'єкт», «влада» та «повноваження», зазначаючи, що суб'єкт - це особа, учасник суспільних відносин, яка за своїми особливостями фактично може бути носієм суб'єктивних юридичних прав та обов'язків; особа, що реально здатна володіти суб'єктивними правами та обов'язками, набула властивості суб'єкта права відповідно до правових норм. Влада є істотним компонентом соціального управління на всіх ступенях суспільної організації й забезпечує процеси та контроль систем відтворення суспільства, виховання, поведінки, діяльності в різних сферах, способів життя індивідів, соціальних спільнот, суспільства. Повноваження - це система прав та обов'язків, набутих у легітимний спосіб державою, державними органами і органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, іншими суб'єктами правовідносин з метою забезпечення можливостей, потреб та інтересів людини і громадянина, окремих соціальних груп та суспільства в цілому [3].

На підставі наведеного пропонується визначити поняття «суб'єкт владних повноважень» як

орган державної влади, орган місцевого самоврядування, що здійснюють владні, управлінські функції на основі чинного законодавства, в рамках їх повноважень для забезпечення реалізації політики держави та захисту прав і інтересів людини і громадянина [3, с. 327-329].

Окремі автори аналізоване поняття розглядають через визначення характерних ознак таких суб'єктів (як-то суб'єкт обов'язково має бути наділений певним обсягом управлінських повноважень та належати до конкретного державного або громадського інституту тощо) та закономірностей їх функціонування [4, с. 327-329].

Суб'єкт владних повноважень є органом державної влади, органом місцевого самоврядування, їхньою посадовою чи службовою особою (державним службовцем), іншим суб'єктом під час здійснення ним владно-розпорядчих повноважень на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень, із метою практичного виконання завдань і функцій держави [5, с. 33].

Оптимальним, на нашу думку, є визначення сформульоване В.М. Бевзенком, який пропонує під суб'єктом владних повноважень розуміти уповноважений державою суб'єкт (орган, підприємство, установа, організація, посадова чи службова особа), який на основі та у відповідності із чинним законодавством здійснює управлінський чи регулятивний вплив як на суспільство у цілому, так і на його окремі елементи (групи, інститути тощо) [6, с. 14].

В межах Закону України «Про доступ до публічної інформації» поняття «суб'єктів владних повноважень» визначено як «суб'єкти владних повноважень - органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання» [7].

Суб'єкт владних повноважень може виступати як відповідачем, так й позивачем, а з урахуванням глави 4 КАС України - і третьою особою. Очевидною є необхідність викласти визначення понять «позивач» і «відповідач» в адміністративній справі більш точно, повно та чітко - через особливості кожного, закріпивши бланкетну норму щодо можливості звернення суб'єкта владних повноважень в якості позивача лише у передбачених КАС України випадках.

Щоб бути стороною публічно-правового спору у сфері містобудування, переданого на вирішення до адміністративного суду, або ініціатором

звернення відповідно до наданих повноважень, суб'єкт владних повноважень повинен мати адміністративну процесуальну правосуб'єктність, а саме має бути наділений певним обсягом управлінських повноважень, які реалізуються у зв'язку з необхідністю виконання завдань і функцій держави, положень чинного законодавства. Крім того така реалізація відбувається у суспільних відносинах, участь в яких бере значне коло суб'єктів права та мають реалізовуватися уповноваженим суб'єктом не у будь-яких суспільних відносинах, а лише у тих, які за своїм змістом є спірними [8, с. 181-182].

Проте суб'єкт владних повноважень як позивач у публічно-правовому спорі у сфері містобудування, як відповідач та його можливість бути іншим учасником процесу потребує певного аналізу.

У якості позивача в адміністративному судочинстві під час вирішення публічно-правового спору у сфері містобудування, суб'єкт владних повноважень характеризується певними особливостями, зокрема: 1) до моменту набуття суб'єктом владних повноважень адміністративної процесуальної правосуб'єктності передують правовідносини владно-публічного характеру, в яких ці суб'єкти здійснюють владно-публічні повноваження; 2) такі суб'єкти наділені функціями та визначеними чинним законодавством завданнями; 3) спосіб виконання цими суб'єктами покладених на них чинним законодавством завдань та функцій є здійснення суб'єктами владних повноважень адміністративної процесуальної правосуб'єктності позивача; 4) участь суб'єктів владних повноважень в процесі обумовлена приписом чинного законодавства [8].

Варто вказати, що участь суб'єкта владних повноважень у якості позивача - це імперативна норма закону, що надає повноваження останньому для звернення до суду задля виконання функцій держави. Проте варто підкреслити, що КАС України надає доволі вузький перелік підстав, відповідно до яких фізична чи юридична особа виступає як відповідач, а суб'єкт владних повноважень як позивач. Причому підкреслено, що «позивачем в адміністративній справі можуть бути суб'єкти владних повноважень» (ч. 2 ст. 46 КАС України) [9].

Зокрема суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Ян Берназюк зазначає, що на підставі положень КАС України доцільно виокремити таких двох категорій: 1) справи за позовом суб'єкта владних повноважень до іншого

суб'єкта владних повноважень; 2) справи за позовом суб'єкта владних повноважень до суб'єкта приватного права [10].

Визнання судами права звернення суб'єкта владних повноважень з позовом до суб'єкта приватного права за відсутності про це прямої вказівки у законі, є правова позиція Великої Палати Верховного Суду, сформульована у постанові від 30 січня 2019 року у справі № 826/2793/18, та підтримана Палатою також у постановях від 6 лютого 2019 року у справі № 810/3046/17 і від 13 лютого 2019 року у справі № 810/2763/17, та застосована Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду, зокрема, у постановях від 24 жовтня 2019 року у справі № 810/3165/18, від 3 грудня 2019 року у справі № 810/3164/18 та від 13 грудня 2019 року у справі № 810/3160/18.

Ці справи стосуються права суб'єкта владних повноважень звертатися до суду з позовами про: визнання протиправною бездіяльності органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій в частині погодження будівництва; визнання протиправними дій ДАБІ щодо видачі документів, які дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт, та скасування їх; визнання незаконними та скасування декларацій про початок виконання будівельних робіт, дозволів на виконання будівельних робіт, а також містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки.

Подібну практику також можна знайти у постанові Великої Палати Верховного Суду від 26 лютого 2019 року у справі № 915/478/18, від 13 листопада 2019 року у справі № 826/3115/17 та постановою Верховного Суду від 4 грудня 2019 року у справі № 826/6228/17 [10].

Таким чином, законодавець вдався до певного правообмеження функцій суб'єкта владних повноважень в адміністративному суді під час розгляду публічно-правового спору у сфері містобудування, надаючи цим перевагу суб'єктам, що виступають опонентом суб'єкта владних повноважень.

Окрім того, відповідно до висновків Касаційного адміністративного суду Верховного Суду у справі № 826/1130/16 до компетенцій адміністративних судів під час розгляду публічно-правового спору у сфері містобудування, належать спори фізичних чи юридичних осіб з органом державної влади, органом місцевого самоврядування, їхньою посадовою або службовою особою, предметом яких є перевірка законності рішень, дій чи бездіяльності цих органів (осіб), прийнятих

або вчинених ними під час здійснення владних управлінських функцій, крім спорів, для яких законом установлений інший порядок судового вирішення. Аналіз рішення КАС ВС, основним предметом якого є розгляд справ адміністративного судочинства, вказує на те, що сформовано певну систему норм, які забезпечують рівність та змагальність сторін у процесі шляхом урізання низки процесуальних можливостей суб'єкта владних повноважень порівняно з фізичними та юридичними особами [11].

Отже, адміністративні суди розглядають значне коло справ, де позивачем є суб'єкт владних повноважень, реалізуючи свою контрольну та примусову функції.

Набуваючи процесуального статусу відповідача, суб'єкт владних повноважень також характеризується особливостями як сторона у справі адміністративної юрисдикції у процесі розгляду публічно-правового спору у сфері містобудування, зокрема: 1) суб'єкт владних повноважень є стороною спірних правовідносин публічного характеру, в межах яких він здійснював владні управлінські функції щодо позивача; 2) набуття адміністративного процесуального статусу відповідача та залучення його до справи відбувається у зв'язку з позовними вимогами, які висуваються до нього; 3) суб'єкт владних повноважень має юридичну заінтересованість щодо результатів розгляду справи; 4) передумовою виникнення адміністративного процесуального статусу відповідача є адміністративна процесуальна правосуб'єктність суб'єкта владних повноважень; 5) ухвалені рішення у адміністративній справі впливає на права, обов'язки й інтереси суб'єкта владних повноважень; 6) здатність суб'єктів владних повноважень приймати рішення, вчиняти дії, допускати бездіяльність є передумовою набуття ним статусу відповідача [12, с. 17-18].

Варто вказати, що відповідно до положень КАС України, суб'єктами владних повноважень може виступати значна кількість державних органів різних гілок влади. Саме тому доречним вбачається класифікувати таких суб'єктів у наступні групи:

1. Органи державної влади - запроваджене в структурі державного апарату в установленому порядку утворення, яке характеризується правовим статусом, цілями, завданнями, функціями, повноваженнями, структурними особливостями та спеціальною компетенцією [13, с. 37]. Такі органи доцільно класифікувати на групи з точки зору поділу влади на законодавчу, виконавчу та судову.

У зв'язку з тим, що органи виконавчої влади становлять питому вагу можливих органів публічного адміністрування, що можуть виступати стороною публічно-правового спору у сфері містобудування у розумінні КАС України, варто окреслити їх систему.

Традиційно найбільш поширеною є класифікація органів виконавчої влади, яка складається з таких рівнів: Кабінет Міністрів України - вищий орган у системі органів виконавчої влади; центральні органи виконавчої влади - міністерства, державні служби, державні інспекції, державні агентства, центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом; місцеві органи виконавчої влади - місцеві державні адміністрації та територіальні органи центральних органів виконавчої влади [14, с. 17].

Вказана класифікація узгоджується із положеннями Закону України «Про Кабінет Міністрів України», Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» та Закону України «Про місцеві державні адміністрації». Проте, на практиці часто виникають проблеми у визначенні органу державної влади як відповідача у справі, оскільки відповідач має бути наділений правосуб'єктністю у розумінні КАС України. З огляду на адміністративну реформу, що запроваджена в Україні, багато територіальних органів центральних органів виконавчої влади не мають статусу окремої юридичної особи та не можуть окремо від центрального органу здійснювати представництво у суді [14, с. 17].

Так, в ухвалі Черкаського окружного адміністративного суду від 26 березня 2018 р. у справі № 823/1013/18 за позовом Департаменту архітектури та містобудування Черкаської міської ради до головного інспектора будівельного нагляду відділу нагляду за діяльністю уповноважених органів з питань архітектури та містобудування управління Державної архітектурно-будівельної інспекції у Черкаській області І.С. Ільченко, третя особа приватне підприємство «Майстер-3» про скасування рішення, судом зазначено, що: «Відповідно до п. 1 Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.2011 № 553, державний архітектурно-будівельний контроль здійснюється Держархбудінспекцією України. Відповідно до Положення про Департамент Державної архітектурно-будівельної інспекції в Черкаській області, департамент є територіальним органом - структурним підрозділом апарату

Державної архітектурно-будівельної інспекції України.

Згідно з п. 1 Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.07.2014 № 294, Державна архітектурно-будівельна інспекція України (Держархбудінспекція) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Віце-прем'єр-міністра України - Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства і який реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

Отже, Держархбудінспекція здійснює свої повноваження через територіальні органи - структурним підрозділом апарату та є належним відповідачем в даній справі, оскільки територіальні органи - структурні підрозділи апарату Держархбудінспекції та їх посадові особи не визначені, як самостійні органи Державної архітектурно-будівельної інспекції України, що виключає можливість їхньої участі як сторони в адміністративному процесі.

Відповідно до ч. 3 ст. 48 КАС України, якщо позов подано не до тієї особи, яка повинна відповідати за позовом, суд до ухвалення рішення у справі за згодою позивача замінює первісного відповідача належним відповідачем, не закриваючи провадження у справі, якщо це не потягне за собою зміни підсудності адміністративної справи. Якщо позивач не згоден на заміну відповідача іншою особою, суд може залучити цю особу як другого відповідача (ч. 4 ст. 48 КАС України).

Враховуючи, що представник позивача не заперечував проти заміни неналежного відповідача по даній справі управління Державної архітектурно-будівельної інспекції у Черкаській області на належного - Державну архітектурно-будівельну інспекцію України, суд дійшов до висновку залучити до участі в даній адміністративній справі Державну архітектурно-будівельну інспекцію України в якості другого відповідача» [15].

2. Органи місцевого самоврядування. Законом України «Про місцеве самоврядування» врегульовано поняття місцевого самоврядування, що становить гарантоване державою право та реальну здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання

місцевого значення в межах Конституції і законів України [16].

3. Органи самоорганізації населення із частиною власної компетенції, фінансів, майна. Питання віднесення їх до суб'єктів владних повноважень має дискусійний характер у зв'язку із тим, що: 1) до їх компетенції відносять переважно майнові питання; 2) так як самі по собі вони не здійснюють публічно-владних управлінських функцій, окрім тих, що делегуються, пропонується віднести вказану групу суб'єктів до інших можливих суб'єктів владних повноважень [16].

4. Посадові чи службові особи. На сьогодні питання визначення поняття посадової і службової особи в межах КАС України є досить дискусійним. Окремі дослідники вказують на доцільність закріплення цих понять у ст. 4 КАС України для зручності у застосуванні норми судом, учасниками адміністративних процесуальних відносин [17].

5. Інші суб'єкти. Питання визначення переліку чи поняття інших суб'єктів, що можуть виступати як відповідач у справах адміністративної юрисдикції під час розгляду публічно-правових спорів у сфері містобудування, має дискусійний характер, оскільки КАС України не дає нам відповіді на це питання. Проте, сформована за роки існування адміністративних судів практика розгляду справ дає певну уяву про коло вказаних суб'єктів [18].

Зокрема Верховним Судом України вказано, що необхідною та єдиною ознакою суб'єкта владних повноважень є здійснення цим суб'єктом владних управлінських функцій, при цьому ці функції повинні здійснюватись суб'єктом саме у тих правовідносинах, у яких виник спір. У випадку, якщо суб'єкт (у тому числі орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа) у спірних правовідносинах не здійснює вказаних владних управлінських функцій (щодо іншого суб'єкта, який є учасником спору), то такий суб'єкт не знаходиться «при здійсненні управлінських функцій», та не має встановлених нормами КАС України необхідних ознак суб'єкта владних повноважень [19].

Література

1. Постанова КАС ВС від 10 вересня 2021 року URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99521548>.

2. Скочиляс-Павлів О. В. Поняття суб'єкта владних повноважень в адміністративному судочинстві України. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки». 2014. No 801. С. 19-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2014_801_6.

3. Ільницька Ю. М. Щодо визначення сутнісних ознак суб'єкта владних повноважень. *Форум права*. 2011. No 2. С. 327-330. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_2_50.

4. Шевченко В. С. Поняття суб'єкта владних повноважень. *Часопис Академії адвокатури України*. 2011. No 13. URL: <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/424>.

5. Джафарова М. В. Суб'єкт владних повноважень: теоретичні та прикладні проблеми визначення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. No 1, т. 2. С. 30-33.

6. Бевзенко В. М. Суб'єкти владних повноважень у адміністративному процесі України. *Журнал східноєвропейського права*. 2013. No 1. С. 12-18.

7. Про доступ до публічної інформації URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

8. Топор І. В. Підстави участі суб'єктів владних повноважень в адміністративному судочинстві як позивачів. *Правове життя сучасної України: матеріали міжнар. наук. конф. проф.-викладацького та аспірантського складу (м. Одеса, 16-17 трав. 2013 р.) / відп. за вип. В. М. Дрьомін; НУ «ОЮА»; Півд. регіон. центр НАПрН України. Одеса: Фенікс, 2013. Т. 2. С. 181-183.*

9. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2005. No 35-36, 37. ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

10. Берназюк Я. Звернення суб'єкта владних повноважень із позовом до адміністративного суду: виняток чи необхідність. 31 березня 2020. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/919443/>.

11. Вербицька М., Боднарчук Л. Суб'єкт владних повноважень як позивач з адміністративних справ URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/46491/1/Вербицька.PDF>.

12. Пуданс-Шушлебін К. Ю. Суб'єкт владних повноважень як відповідач у справах адміністративної юрисдикції: автореф. дис ... канд. юрид. наук. Київ, 2013. 20 с.

13. Державна служба: підручник: у 2 т. / редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Сєрьогін (заст. голови) та ін.; Нац. академія державного управління при Президенті України. Київ; Одеса: НАДУ, 2012. Т. 1. 372 с.

14. Ославський М. І. Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 216 с.

15. Ухвала Черкаського окружного адміністративного суду від 26.03.2018 р. у справі

Правове забезпечення адміністративної реформи

№ 823/1013/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72977949>.

16. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97- ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.

17. Рой О.В. Правові акти суб'єктів владних повноважень як предмет публічно-правового спору https://ippi.org.ua/sites/default/files/disertaciya_roy_o.v._print.pdf.

18. Волкова Ю.А. Життєзабезпечення населеного пункту та його адміністративно-правове регу-

лювання: від доктрини до галузевого правозастосування *Право України*. 2021. № 10. С. 73-91.

19. Інформаційний лист Верховного Суду України від 26.12.2005 р. № 3.2. - 2005. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v3-2-700-05>.

Семенчук Н. О.,
здобувач кафедри конституційного
та адміністративного права
Запорізького національного університету